

Фикҳ дарслари (97-дарс). Таҳоратни бузувчилар

14:04 / 06.08.2020 2936

(иккинчи мақола)

5. Суянган нарсаси олиб ташланса, йиқилиб тушувчининг уйқуси.

Яъни бир одам бир нарсага суяниб ўтирган ҳолида ухламоқда. Агар ўша суянган нарсани олиб ташланганда йиқилиб тушса, таҳорати кетган бўлади.

لَا قَوْلَ لِمَنْ سَوَّاهُ لَعَلَّ يَلْجُلُ إِلَى صَدْرِهِ لَعَلَّ لَوْ سَرَّ أَنْ يُنْعَى لَعَلَّ يَضْرِبُ لَطِيْفًا بِأَنْبِيَاءِ لَعْنَةُ
عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَبِأَوْ دَمَحَ أَوْ ر. «أَضَوْتِ لَفَمَ أَنْ نَمَفَّ، سَلَا أَوْ نِيْعَلَا»

Али ибн Абу Толиб розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Кўз ортнинг боғичидир. Бас, ким ухласа, таҳорат қилсин», дедилар».

Имом Аҳмад, Абу Довуд ва Ибн Можа ривоят қилишган.

Агар киши мақъади – думбасини босмай ухласа, таҳорати кетади. Мисол учун, ёнбошлаб, чалқанча тушиб, ерга кўксини бериб ёки мақъадини ерга босмаган ҳолда бир нарсага суяниб ўтириб ухласа, таҳорати кетади.

Агар орқасини ерга босиб (яъни ўтириб) ёки улов устида ухласа, таҳорат кетмайди.

مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلِصَ بِهِ لَوْلَا لَوْ سَرُّ بِأَخْصَانَاكَ: لَأَقُوهُ نَعْلَهُ لَلِإِيضَ رَسَنَ أَنْ نَع
هُ أَوْرَ نَوُوضَ وَتَيَ الْوَنَوُصِيَّ مُثْمُ، مُمْهُسُ وَوُرَقَ فِخْتِ يَّتَحَ عَ رَخَّالِءَ أَسْخَلِ نَوُرْطَتِنَي
يَّ ذِمَّرْتَلِ أَوْ دَوَادُ وَبَأُو مَلْسُمُ.

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари хуфтонга интизор бўлиб ўтирардилар, хатто (мудроқ босганидан) бошлари эгилиб кетарди. Сўнг намоз ўқирдилар. Таҳорат қилмасдилар».

Имом Муслим, Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

Агар бир нарсага суяниб ухлаб қолган бўлса, ўша нарсани олиб юборилганда йиқилиб тушса, таҳорати кетади.

Намоздаги ҳолатлардан бирида ухлаб қолса, таҳорат кетмайди. Бунда намозда бўлиш ёки бўлмасликнинг фарқи йўқ.

سَيْلٍ «لَأَقُوهُ لَعَلَّ يَلِصَ بِهِ لَوْلَا لَوْ سَرُّ بِأَخْصَانَاكَ: لَأَقُوهُ نَعْلَهُ لَلِإِيضَ رَسَنَ أَنْ نَع
هُ أَوْرَ نَوُوضَ وَتَيَ الْوَنَوُصِيَّ مُثْمُ، مُمْهُسُ وَوُرَقَ فِخْتِ يَّتَحَ عَ رَخَّالِءَ أَسْخَلِ نَوُرْطَتِنَي
يَّ ذِمَّرْتَلِ أَوْ دَوَادُ وَبَأُو مَلْسُمُ.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Сажда қилган ҳолида ухлаган кимсага таҳорат қилиш йўқ...» дедилар».

Имом Аҳмад ва Абу Яъло ривоят қилишган.

Бунда ел чиқиш хавфи бўлмасагина таҳорат синмайди.

Ўтирган ҳолида ухлаётган одам йиқилиб кетса, ёнбоши ерга теккунча ўзини ўнглаб олса, таҳорати синмайди.

Қўлини ерга тираб ухласа ҳам таҳорати синмайди.

Орқасини ерга, бошини тиззасига қўйиб ухлаган одамнинг таҳорати ҳам синмайди.

Бемор ёнбошлаб намоз ўқиди. Сўнг ухлаб қолди. Таҳорати синади.

Ёнбошлаб ётиб, енгил мудраб қолди. Атрофидаги одамларнинг гапларини эшитса ва тушунадиган бўлса, таҳорати синмайди.

6. Ҳушидан кетиш.

Бу ҳолат беморлик ҳолатидир. Уни уйқуга қиёс қилинади. Ухлаб қолган одам ўзидан нима чиққанини билмагани каби, ҳушидан кетган одам ҳам билмайди.

7. Жинни бўлиб қолиш.

Жиннилик ҳолати ҳам худди уйқу ва ҳушдан кетиш ҳолатлари каби ақлнинг заволи туфайли юзага келади.

Бу ҳолат маст қилувчи нарсаларни қабул қилиш ила маст бўлганлар ҳолатига қиёс қилинади ва уларнинг ҳам таҳорати кетади.

Ароқ ичиш, наша чекиш, томирга гиёҳванд модда юбориш каби ҳолатлар ила ақлий тавозинни йўқотганларнинг таҳорати кетиши шундандир.

8. Балоғатга етган кишининг тўла-тўкис намозда қаҳқаҳали кулиши.

Бунда қасдан кулса ҳам, ихтиёрсиз кулса ҳам, барибир.

Қаҳқаҳа ўзига ва яқинида турганларга эшитиладиган кулгидир. Тиши кўринса ҳам, кўринмаса ҳам, барибир.

Агар сажда ва рукуъси бор намоз ўқиётган одам қаҳқаҳа ила кулса, таҳорати ҳам, намози ҳам бузилади. Бундан жаноза намози ҳамда тиловат саждаси мустаснодир. Жаноза намозида қаҳқаҳа отиб кулган кишининг таҳорати синмайди.

Бу ҳақда бир неча ҳадислар келган.

لُجْرَاءَ أَجْف م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ل ل ص ه ل ل ل ا ي ب ن ي ل ع ا ن م د ق : ل ا ق و ي ل ع ن ب ق ل ط ن ع
أضوت ي ام د ع ب ة ر ك ذ ل ج ر ل ا س م ي ف ي ر ت ا م ء ه ل ل ا ي ب ن ا ي : ل ا ق و ف ي و د ب ة ن ا ك
ب ا ح ص ا ه ا و ر . « ه ن م ة ع ض ب و ا ه ن م ة ع ض م ا ل ا و ه ل ه » : م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ل ل ص ل ا ق و ف
ن ن س ل ا

Толқ ибн Алидан ривоят қилинади:

«Набиюллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига борган эдик,
бадавийга ўхшаш бир одам келиб:

«Эй Набиюллоҳ! Эр киши таҳорат қилганидан кейин закарини ушлаши
ҳақида нима дейсиз?» деди.

Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Албатта, у анинг бир парчасидан ёки гўшtidан бошқа нарса эмас»,
дедилар».

«Сунан» эгалари ривоят қилишган.

Умар, Али, Ибн Масъуд, Ибн Аббос, Зайд ибн Собит, Имрон ибн Ҳусойн,
Ҳузайфа ибн Ямон, Абу Дардо ва Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳум закарни
ушлашни бетаҳоратлик деб билмасдилар.

Таҳоратни кетказмайдиган нарсалар:

1. Ўз жойида оқмай туриб қолган қон.
2. Гўшт узилиб тушса-ю, қон оқмаса.
3. Жароҳатдан, қулоқдан ёки бурундан чиққан қурт.
4. Закарни ушлаш.
5. Аёл кишининг баданини ушлаш.
6. Оғизни тўлдирмаган қайт.
7. Балғам, агар кўп миқдорда бўлса ҳам.
8. Ўтириб ухлаётган кишининг у ёқ-бу ёққа мойил бўлиши.
9. Яхшилаб ўтириб олиб ухлаш.
10. Намоз ўқиб туриб ухлаб қолиш.

(Тамом)

«Кифоя» китобидан